

ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวการปรับพฤติกรรมทางปัญญา
ต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์

นุชนภาภรณ์ หลายเจริญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา

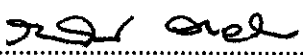
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ นุชนภาภรณ์ หลายเจริญ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

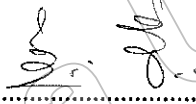
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

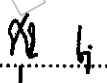

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ระพีพันธ์ ฉายวิมล)

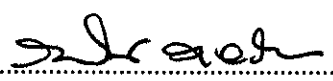

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร. ศุภกรใจ เจริญสุข)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

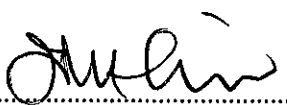

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ม.ว. สมพร สุทัศนีย์)

.....กรรมการ
(ดร. สุวดี สุกตฤ)

.....กรรมการ
(ดร. ศุภกรใจ เจริญสุข)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ระพีพันธ์ ฉายวิมล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่...๑๕...เดือน...พฤษภาคม...พ.ศ. 2550

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ระพีพัทธ์ ฉายวิมล อาจารย์ที่ปรึกษาหลักของการทำวิทยานิพนธ์ และดร. สุกรัใจ เจริญสุข อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมของการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ซึ่งให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็น และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ สุทธิธาทิพย์ ดร.เพ็ญภา กลุณภาค และนาวาเอก นายแพทย์ ธีรวัช เอื้อวสานุรักษ์ ที่กรุณารับเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ อเนกสุข ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูลและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสถิติในการวิจัยเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว.สมพร สุทัศน์ย์ ประธานการสอบวิทยานิพนธ์และ ดร. สุวดี สกุลฤๅ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการเป็นกรรมการสอบปากเปล่า

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสตึก กม.10 คุณสุภาวดี จันทภูมิ หัวหน้างานผู้ป่วยนอก และเพื่อนร่วมงานทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยดี และขอขอบคุณผู้ประสบปัญหาจากการดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณพ่อ คุณแม่ นาวาเอกสุทิน หลายเจริญ และเด็กหญิงศศิ หลายเจริญ ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ด้วยดีเสมอมา

ผู้วิจัยขอขอบิณฑนาตน์ฉบับนี้เป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ผู้ให้ชีวิต กำลัง และสติปัญญา บูชาอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้การศึกษอบรม และช่วยเหลือจนผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา

นุชนภาภรณ์ หลายเจริญ

46922630: สาขาวิชา: จิตวิทยาการให้คำปรึกษา; วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา)

คำสำคัญ: การให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทางการปรับพฤติกรรมทางปัญญา/ พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์

นุชนภาภรณ์ หลายเจริญ: ผลการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวการปรับพฤติกรรมทางปัญญาต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ (THE EFFECTS OF COGNITIVE BEHAVIORAL GROUP THERAPY ON DRINKING BEHAVIORS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: ระพีพันธ์ ฉายวิมล, ก.ค., ศุภกรใจ เจริญสุข, Ph.D. 209 หน้า. พ.ศ. 2550

งานวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ที่มีต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ประสบปัญหาจากการดื่มแอลกอฮอล์ของผู้มารับบริการคลินิกบำบัดแอลกอฮอล์โรงพยาบาลสตึก กม.10 ที่มีคะแนนการคัดกรองการดื่มแอลกอฮอล์ จากแบบประเมินปัญหาจากการดื่ม (AUDIT) ในช่วง 8-15 คะแนน จำนวน 16 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายจากผู้ที่มีสมัครใจ เพื่อเข้าร่วมวิจัย โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน คือกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวการปรับพฤติกรรมทางปัญญา และกลุ่มควบคุม การเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 3 ระยะ คือระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม และทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการทดสอบรายคู่แบบนิวแมน-คูลส์ ด้วยโปรแกรมทางสถิติ

ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง ผู้ประสบปัญหาจากการดื่มแอลกอฮอล์ที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวการปรับพฤติกรรมทางปัญญา มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลต่ำกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และผู้ประสบปัญหาจากการดื่มแอลกอฮอล์ที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวการปรับพฤติกรรมทางปัญญา และกลุ่มควบคุม มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน

46922630: MAJOR: COUNSELING PSYCHOLOGY; M.S. (COUNSELING PSYCHOLOGY)

KEYWORDS: COGNITIVE BEHAVIORAL GROUP THERAPY/ DRINKING BEHAVIORS
 NUCHNAPAPORN LAYCHAROEN: THE EFFECTS OF COGNITIVE
 BEHAVIORAL GROUP THERAPY ON DRINKING BEHAVIORS. THESIS ADVISORS:
 RAPIN CHAYVIMON, Ph.D., SUKJAI CHAROENSUK, Ph.D. 209 P. 2007.

The purposes of this experimental research were to determine the effects of cognitive behavioral group therapy on drinking behaviors of the clients who were getting drinking problems at Sattahip Kor Mor Sib Hospital. The samples consisted of 16 drinkers who had the AUDIT score between 8-15 and were willing to join the study. They were randomly assigned into the experimental and control groups. Data collection was divided into three periods: the pre-test period, the post-test period and the follow-up period. Data were analyzed using ANOVA, repeated-measure analysis of variance: one between-subjects variable and one within-subjects variable and the New man-keuls method were also used to analyze the data.

The results were as follows: 1. No interaction was found between the methods and the duration of experimental time. 2. Drinking behaviors of the experimental group in the post-test and the follow-up phases were lower than the pre-test phase the at .05 with statistically significance level. 3. No significant difference was found in drinking behaviors at the post-test and the follow-up phases between the experimental group and the control group.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์.....	9
ความหมายของแอลกอฮอล์.....	9
ประวัติและความเป็นมาของแอลกอฮอล์.....	12
การติดแอลกอฮอล์.....	12
เภสัชวิทยาของแอลกอฮอล์.....	13
ผลเสียและภาวะแทรกซ้อนจากการดื่มแอลกอฮอล์.....	15
กลไกการเกิดอาการขาดแอลกอฮอล์.....	19
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ซ้ำ.....	21
รูปแบบการบำบัดรักษาผู้ติดแอลกอฮอล์ในประเทศไทย.....	21
การประเมินพฤติกรรม.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์.....	28

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางปัญญา.....	30
ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	30
จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	32
บทบาทผู้นำกลุ่มให้คำปรึกษา.....	33
บทบาทของสมาชิกกลุ่มรับคำปรึกษา.....	34
การบำบัดทางปัญญา.....	35
หลักพื้นฐานของทฤษฎีการบำบัดทางปัญญา.....	35
ข้อตกลงเชิงทฤษฎี.....	37
กระบวนการให้คำปรึกษาแบบทฤษฎีการบำบัดทางปัญญา.....	40
สัมพันธภาพระหว่างผู้รับบริการและผู้บำบัด.....	41
การนำการบำบัดทางปัญญา มาใช้ในการบำบัดรักษา.....	42
เทคนิคการบำบัดทางปัญญา.....	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางปัญญา.....	58
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	61
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	61
รูปแบบการวิจัย.....	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในแผนการทดลอง.....	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	62
ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย.....	65
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
5 สรุปและอภิปรายผล.....	80

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สรุปผลการวิจัย.....	81
อภิปรายผล.....	81
ข้อเสนอแนะ.....	88
บรรณานุกรม.....	89
ภาคผนวก.....	95
ภาคผนวก ก	96
ภาคผนวก ข	103
ภาคผนวก ค	175
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	209

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรม การดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มต่อสัปดาห์ของผู้รับการบำบัด แอลกอฮอล์ที่เข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวการปรับพฤติกรรมทางปัญญา และกลุ่มควบคุมเป็นรายบุคคล ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และ ระยะติดตาม..... 69
2	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนพฤติกรรม การดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มต่อ สัปดาห์ของผู้รับการบำบัดแอลกอฮอล์ ที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตาม แนวการปรับพฤติกรรมทางปัญญา และกลุ่มควบคุม ในระยะต่างๆของการทดลอง... 70
3	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรม การดื่มแอลกอฮอล์ต่อ สัปดาห์ ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง..... 73
4	การทดสอบผลย่อยของคะแนนพฤติกรรม การดื่มแอลกอฮอล์ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล..... 75
5	การทดสอบย่อยของระยะเวลาของผู้ดื่มแอลกอฮอล์ ที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ตามแนวการปรับพฤติกรรมทางปัญญา..... 76
6	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรม การดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มต่อสัปดาห์ของผู้รับ การให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ในระยะก่อน การทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล ด้วยวิธีการทดสอบแบบ นิวแมน – คูลส์ (Newman – Keuls Method) 77
7	การทดสอบย่อยของผู้ดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มควบคุม ตามช่วงเวลาก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล..... 78
8	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรม การดื่มแอลกอฮอล์ต่อสัปดาห์ของผู้รับ การบำบัดแอลกอฮอล์กลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ด้วยวิธีการ ทดสอบแบบ นิวแมน – คูลส์ (Newman – Keuls Method)..... 79

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 การเปรียบเทียบการดัดแปลงพฤติกรรมระหว่างหญิงและชาย.....	14
2 กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีของ Cognitive Therapy ของ อารอน เบค.....	37
3 กรอบจุดมุ่งหมายในการให้คำปรึกษาตามแนวการบำบัดทางปัญญา.....	39
4 กรอบแนวคิดในการให้คำปรึกษาตามแนวทางของ Aaron Beck.....	43
5 กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้รับคำปรึกษาตามแนวการบำบัดทางปัญญาของ Aaron Beck.....	44
6 ผลของการให้คำปรึกษาต่อผู้รับการบำบัดทางปัญญา.....	44
7 การใช้เทคนิคการหยุดความคิดในวงจรการดัดแปลงพฤติกรรม.....	46
8 กระบวนการฝึกให้บุคคลสอนตนเอง.....	51
9 กระบวนการเสริมแรงทางบวก.....	52
10 การใช้การจัดการเงื่อนไขผลกรรมเพื่อเพิ่มพฤติกรรมการหยุดคิด.....	57
11 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่ดัดแปลง.....	58
12 แบบแผนการทดลอง 2 องค์ประกอบแบบวัดซ้ำ 1 องค์ประกอบ.....	62
13 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดัดแปลงพฤติกรรมต่อสัปดาห์ของผู้รับการบำบัดพฤติกรรมในกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษาตามแนวการปรับพฤติกรรมทางปัญญาและกลุ่มควบคุมในระยะต่าง ๆ ของการทดลอง.....	71
14 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดัดแปลงพฤติกรรมต่อสัปดาห์ของผู้รับการบำบัดพฤติกรรมในกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษาตามแนวการปรับพฤติกรรมทางปัญญาและผู้รับการบำบัดในกลุ่มควบคุม ในระยะต่าง ๆ ของการทดลอง.....	72
15 กราฟเส้นแสดงคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดัดแปลงพฤติกรรมในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กับระยะเวลาของการทดลอง.....	74